

φεύρε και ἐφάρμοσε σχήματα. Ἀπὸ τὴν γῆν τοῦ φαρεῶ μετάβητι νοερῶς εἰς τοὺς ἄλλοτε εὐδαίμονας τόπους ἐκείνους, εἰς οὓς πρὸ τεσσαρῶν ἑκατονταετηρίδων ἦλθον οἱ Εὐρωπαῖοι, φέροντες δῆθεν τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος, καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς οὓς ὁμως ἀληθῶς ἔφερον τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, τὴν σφαγὴν καὶ τὴν ἀρπαγὴν. Ἐκεῖ ὑπῆρχε μέγα καὶ πλούσιον τὸ βασίλειον τῶν Μεξικανῶν, ἔχον ἀνδρείους πολεμιστάς, σοφοὺς βασιλεῖς, εὐρυχώρους καὶ λαμπράς πόλεις, καὶ ὀξυλόγον καὶ οὐτοφυῆ ἀνάπτυξιν τῶν τεχνῶν. Ἀφ' οὗ τὸ κατέκτησαν οἱ Ἰσπανοὶ, ἀθλίᾳ τινι πολίχνια, κατοικοῦμενα ἀπὸ τοὺς ἀλληλομαχοῦντας καὶ παρακμάσαντας ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων τυχοδιωκτῶν, εἰς διεσπαρμένα ἐντὸς μακρῶν καὶ ἀκαλλιεργήτων ἐρήμων, ὅπου ἀκαταδίωκτα φωλεύουσι τὰ θηρία, καὶ ὡς αὐτὰ περιφέρονται κρυπτόμενα εἰς τὰ δάση τὰ ἐλεεινὰ λείψανα τοῦ ἄλλοτε ἰσχυροῦ καὶ πολυανθρώπου ἐκείνου λαοῦ, ὅπου αἱ τρίβωλοι καὶ οἱ θάμνοι πλέκονται ἐπὶ τῶν ἐγκαταλελειμμένων ἐρείπων τῶν ἀρχαίων μεγαλοπόλεων. Ὅταν εἰς τὴν Ἑλλάδα περιεφερόμεθα ὁμοῦ ἐπὶ τῶν ἐρείπων τῆς ἀρχαίας αὐτῆς λαμπρότητος, πολλάκις ἡσθάνομεθα ἀμφοτέροι εὐσεβῆ θλίψιν, διότι ἡ λαμπρότης ἐκείνη παρήλθε, διότι τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, τῶν Θηβῶν ἢ τῶν Ἀθηνῶν ἔμενον ἥδη μόνον ἀναμνήσεις καὶ λίθων σωροί. Ἀλλ' ἐξηγόραζε τὴν λυπηρὰν ἐντύπωσιν ταύτην ἡ ἰδέα ὅτι τὰ μνημεῖα τῶν προγόνων ταῦτα ὑπὸ εὐλαβῶς διετηροῦντο ἀπογόνων, ὅτι ὁ παραγαγὼν αὐτὰ λαὸς ζῇ ἀκόμη ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἀγωνιζόμενος ν' ἀναδειχθῇ ἐκ νέου αὐτῶν ἀντάξιός. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐρείπων τοῦ παλαιοῦ Μεξικοῦ ἀπλοῦται τῆς ληθῆς σιγῇ, μετεβλήθη καὶ ὁ τόπος ὅλος εἰς τάφον εὐρὺν τῶν κατοίκων του, μολυνόμενον ἀκόμη ὑπὸ τῶν ἀναξίων καταστροφῶν του. Ἐκεῖ λοιπὸν εἰς τὰ συντρίμματα μεγίστων πόλεων, κατοικουμένων τὴν σήμερον μόνον ἀπὸ τῆς ἐρήμου τοῦς ὄφεις, ἐκτὸς εὐρυχωροτάτων ἀνακτόρων, οἰκιῶν καὶ ναῶν, ἀπαντῶνται καὶ πολλαὶ πυραμίδες, φέρουσαι μικροὺς ναοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς των, ὅποιαί αἱ εἰκονιζόμεναι εἰς τὸ ἐκλειστον διάγραμμα, τὸ παριστῶν τὴν ἔρημον πόλιν Οὐξμάλ, τῆς ἐπαρχίας Γουκατάν. Αὗται βεβαίως ἐλαττοῦνται κατὰ τὸ μέγεθος πολὺ τῶν αἰγυπτιακῶν, ἀλλὰ βλέπεις ὅτι κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομῆς δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς αὐτάς ὡς τοῖς μεγάλοις μικρά.

Ἀνακαλῶν πάντοτε εὐδαίμονός εἰς τὴν παρούσάν μου μόνωσιν τὰς μετὰ σοῦ διατριβὰς καὶ συνδιαλέξεις μου, ἐνθυμοῦμαι ὅσα πρὸς ἀλλήλους ἐφιλονεικοῦμεν περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, ἐκ διαφόρων ὁμοιοτήτων τεκμαιρόμενος, τὴν ἡθέλης πηγάσασαν ἐξ Αἰγύπτου! Ἰδοὺ σοὶ παρέχω εὐρύτατον στάδιον. Ἀλείφθητι, ἀθλητά μου! Ἀπόδειξον, σοὶ ἔχω χάριν, ὅτι οἱ Μεξικανοὶ ἐδανείσθησαν τὰς πυραμίδας των ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους!

P.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ. *)

ΟΙ ΚΟΜΗΤΑΙ, Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ, Ο ΖΕΥΣ.

(Συνέχεια ἰδεεῶν κεφαλαιῶν ΚΑ')

Μετὰ παρέλευσιν μόλις ἐνὸς λεπτοῦ ἀφ' οὗτο ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, εἶδामεν ἕνα κομήτην, περὶ οὗ μᾶς εἶχεν ὁμιλήσῃ ὁ δαίμων ὅπερ δὲ προπάντων μὲ ἐξέπληξεν ἦν ἡ οὐρά του ἥς τὸ μήκος ἦν οὐχὶ ἔλαττον τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων λευγῶν (1). Καθ' ὅσον ἐπλησιάζομεν, ὁ κομήτης μοι ἐφαίνετο ἦττον λαμπρὸς, καὶ ὅταν ἐφθάσαμεν ἐγγύτητα, δηλ. εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι ἢ τριάκοντα χιλιάδων λευγῶν, μοι ἐφάνη πλέον ὥς ἐκείναι αἱ ἐλαφραὶ ἀναθυμιάσεις, ἐκείναι αἱ ὀμίχλαι αἵ περ ὑψοῦμεναι εἰς τὴν ἀτμοσφαῖράν μας, περιαγυροῦνται ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου. Τότε πλέον ἐβεβαιώθη ὅτι ἐκείνοι οἱ παράδοξοι ἀστέρες οὔτε ἰδίαν λάμψιν οὔτε καὶ φωσφορισμὸν ἴδιον ἔχουσιν.

Εἶδα κατὰ πρῶτον ἡ ἐνόμισα ὅτι εἶδα πυρῆνα πυκνὸν ἐν τῇ μέσῃ τῆς κεφαλῆς τοῦ κομήτου ἄλλα καθ' ὅσον ἐπλησιάζον, ὁ πυρὴν ἐκείνος ἐγίνετο διαφανής, καὶ μετ' ὀλίγον ἐβεβαιώθη ἰδίους ὀφθαλμοῖς ὅτι συνέκειτο ἀπλῶς ἐξ ἀτμίδος ὀλίγοντι ἦττον ἀραιᾷ ἐκείνης, ἐξ ἥς ἀποτελεῖτο ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ κομήτου. Ὁμοίᾳ δὲ μεγάλως τὰς ζήρας ἐκείνας ὀμίχλας, αἵ περ τοσοῦτον ἐξέπληξαν ἐνίοτε τοὺς ἡμετέρους ἐπὶ τῆς γῆς ἀστρονόμους.

Τέλος εἰσῆλθον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ κομήτου, ἡ μάλλον εἶπεν, εἰς τὴν κόμην του. Σενέκειο δὲ αὐτὴ ἐξ ἀτμίδος τοσοῦτον ἀραιᾷ, τοσοῦτον διαφανοῦς, ὥστε μοι ἐφάνη χιλιάκις ἐλαφροτέρα τοῦ ἀέρος ὃν ἀναπνέομεν ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ μόνον ἐξ οὗ ἐγνώρισα τὴν ἀτμοσφαῖραν ταύτην, ἦν τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ, ὅπερ δὲν ἦν πλέον φαῖον ἀμυρὸν ὥς εἰς τὸ διάστημα (2), διότι τὸ φαινόμενον τῆς θάλασσης τῶν

*) Τὸ ἔθρομον κεφάλαιον διὰ τινὰ περιστάσιν θέλει ἐκδοθῇ μετὰ ταῦτα.

(1) Ἐφάνησαν κομήται ἔχοντες οὐρὰν τοσοῦτον μακρὰν, ὡς οἱ τοῦ 1769 καὶ 1618, ὥστε ἡ κεφαλὴ των ἐφθάνεν εἰς τὸ ζενίθ (σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ καθέτως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ παρατηρητοῦ), ἡ δὲ οὐρά των ἤγγιζεν ἐν τὸν ὀρίζοντα. Κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς, ἡ οὐρά τοῦ κομήτου τῶν 1680 εἶχε μήκος πλέον ἢ 41,000,000 λευγῶν.

(2) Ἡ νέα Ἀγγεβίλλη, ἥς αἱ ἐφημερίδες ἡγγείλαν τὴν γεννίαν ἐκδρομὴν ἐπὶ τοῦ δυτικῷ ὁρῶς, μοι ἐπεμψε σημειῶσιν περιεργωτάτην, ἐν ἣ λέγει: «Ὁ οὐρανὸς ἐλάμβανε χρῶμα κυανοῦ ἀπέριωτος βαθύτερον καθ' ὅσον ἀνοψομένη, ὡς ἰσάτιδος (intigo, λουλάκι) ἀνελελυμένης. Τοῦτο τὸ βαθὺ κυανὸν εἶναι ἡ γενικὴ βαρὴ τοῦ οὐρανοῦ ὁρωμένου ἐκ τῶν περιεκλεισμένων θέσεων, ὡς ὁ κῆπος ἄλλ' εἰς τοὺς ὑψηλοὺς τόπους τὸ βαθὺ τοῦτο χρῶμα ὑπῆρχε μόνον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ βαθυτὸν ἐξηλείφετο μέχρι τοῦ

ἀκτίνων ἐτελείτο εἰς τὴν ἀτμίδα ταύτην ὡς καὶ εἰς τὸν πυκνὸν τοῦ ἀέρος, καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ ἤρχισε νὰ μοῖ φαίνεται κυανοῦν ἰσατιδόχρουν, ἀλλ' ὠχρότατον. Παρατήρησα ἐτι ἑτέρον τι, ὅπερ μοι ἐφάνη λίαν παράδοξον, ἂν καὶ εἶχον ἀκούσῃ ἤδη νὰ ὁμιλῶσι περὶ τούτου οἱ ἀστρονόμοι μας. Τοῦτο δὲ ἦν ὅτι, πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸν πυρῆνα, ἔπρεπε νὰ διελθώμεν τρεῖς ὁμοίας ἀτμοσφαίρας περικυκλοῦσας αὐτὸν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων δι' ἀπεράντων διαστημάτων κενῶν καὶ ἐχόντων ἐπομένως σκοτεινόφαιον χρῶμα, διότι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου δὲν εὑρίσκον εἰς αὐτὰ ὕλην διὰ νὰ θλασθῶσι (1).

Καθ' ὅσον ἐπλησιάζομεν εἰς τὸν πυρῆνα, τὸν ἐβλεπον νὰ ὠχρεῖ καὶ ἔπειτα νὰ λάβῃ διαφάνειαν τοιαύτην ὥστε μοι ἐφάνη τέλος ὑπέρογκος σφαῖρα κρυστάλλου. Ὅταν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς αὐτόν, ἐδεδαϊώθη ὅτι συνέκιστο οὐχὶ ἐξ ὕλης στερεᾶς, ἀλλ' ἐκ μίγματος διαφόρων ἀτμίδων, ὧν ἡ πυκνότης ἦν σχεδὸν ὡς ἡ τοῦ ἀέρος τοῦ αποτελοῦντος τὴν γῆνιν ἀτμοσφαῖραν. Διήλθωμεν τὴν σφαῖραν ἐκείνην τοῦ ἀέρος, ἥτις εἶχε πέντε ἢ ἐξ ἑκατὸν λευγῶν διάμετρον, καὶ παρατήρησα ἀκριβῶς ὅτι ἡ πυκνότης τῆς ἡΐξεως, καθ' ὅσον ἐπλησιάζομεν εἰς τὸ κέντρον τῆς. Φθάσας ἐκεῖ, ἐξεπλάγην οὐκ ὀλίγον, ἀπαντήσας μικροτάτην σφαῖραν στερεάν, ἥτις μῶλις εἶχεν ἐνὸς τετάρτου λεύγης διάμετρον καὶ ἐφαίνετο ὡς βραχεία τις γῆ μικρογραφικῇ, ἂν καὶ οὔτε βλάστησιν οὔτε ζῶα ἐπομένως ἔχουσα.

Ἀνεπαύθημεν ἐκεῖ ὀλίγας στιγμὰς, καὶ ἐν ᾧ ὁ πύγκος ἀνεπήδη καὶ ὁ Ἡλιαῖος ὑπνωττεν, ἠρώτησα περὶ τῆς φύσεως τῶν κομητῶν τὸν δαίμονα, ὅστις μοι ἀπεκρίθη. — Οἱ κομηταὶ εἰσὶ διὰ τοὺς ἀστρονόμους τοῦ τόπου σου μέγα ἀντικείμενον ἐκπληξέως ἀμφιβολίας, καὶ μάλιστα καὶ λογοκρισίας. Οἱ μὲν διίσχυρίζονται ὅτι οἱ κομηταὶ δὲν ἔχουσι πυρῆνα στερεὸν καὶ ὅτι σύγκεινται καθ' ὁλοκληρίαν ἐξ ἀτμίδων· οἱ δὲ ὅτι εἰσὶ σφαῖραι, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται, ἀλλ' ἥττον πεπυκνωμένοι, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐννοεῖ ὁποῖαν σημασίαν ἔχουσιν εἰς τὸ πᾶν οἱ κομηταί. Ἰδοὺ σοὶ ἐξηγῶ ταῦτα πάντα. Οἱ ἀστέρες οὗτοι εἰσὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ὕλης τῆς διαμορφώσεως πάσης τῆς σφαίρας. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐκυμάτουν ὡς ἔτυχεν εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα, καὶ ἐσχηματίζον ὑπερόγκας τολύπας ἀτμίδων, ὡς νῆρη ἐλαφρὰ μεγίστης ἐκτάσεως· λέγω τολύπας

Τοῦτο ἦν ὅπερ τὰ ἀρχαῖα ἔθνη ὠνόμασαν χάος, διότι πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ ἀτμίδες ἦσαν ἀνάμικτοι ἀνευ οὐδεμιᾶς τάξεως, καὶ τοῦτο διότι δὲν ὑπῆρχεν εἰσέτι κέντρον βαρύτητος, καὶ οὔτε βάρος ὠρισμένον πρὸς τι σημεῖον, ἀλλὰ μόνον χιλιάδες ἔλξεων ἀσθενῶν καὶ συγκεχυμένων, ἀντιφθειρουσῶν ἀλλήλας εἰς τὰ ἀποτελέσματά των.

Ὅταν σοὶ ὁμιλῶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν πραγμάτων, δὲν ἐννοῶ ὅτι ὁλόκληρον τὸ πᾶν ἦν χάος· ἀλλὰ τοῦτο μόνον τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς ὕλης τὸ ἀποτέλου ἤδη τὸ ὑμέτερον, ὡς τὸ ὀνομάζεσθε, ἡλιακὸν ἢ πλανητικὸν σύστημα. Ὑπῆρξαν κατὰ πᾶσαν τὴν αἰωνιότητα ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι χάη ἔτοιμα νὰ γεννησῶσι νέα συστήματα, συστήματα νεάζοντα εἰσέτι καὶ πλήρη δυνάμεως καὶ ζωῆς, συστήματα παλαιὰ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παρηκμακότα, συστήματα τέλος ἐπιστρέφοντα εἰς τὸ χάος, ἐξ οὗ ἐξήχθησαν, καὶ ἅπερ μετὰ ἐκτομῆς αἰῶνων θὰ ἀναγεννήσῃ νέους κόσμους. Αὕτη ἡ ἀλληλοδιαδοχὸς ἐνακύκλησις τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τῆς νεότητος καὶ τοῦ γήρατος, τῆς συνθέσεως καὶ διαλύσεως εἶναι νόμος γενικὸς τῆς φύσεως, διέπων ἐπίσης καλῶς ὁλόκληρον τὸ πᾶν ὡς καὶ τὴν μικράν σου σφαῖραν, ὡς καὶ τὸ κτήμά σου, ὡς καὶ τὴν οἰκὸν γένειάν σου.

Πᾶσα τολύπα ἀτμιδικῆς ὕλης ἦν τότε, ὡς εἶναι καὶ νῦν, κομητῆς, εἶδος φωλεᾶς ἐξ ἧς ἐμελλε νὰ γεννηθῇ σφαῖρα, ὡς μετ' ὀλίγον θὰ ἴδῃς· ὁπότεν συντηθήσαν δύο ἀτμίδες ἱκαναὶ νὰ μορφώσῃσι διὰ τῆς ἐνώσεώς των ὕλην στερεάν, συνεμίσγησαν καὶ συνεπυκνώθησαν· καὶ ἰδοὺ πυρὴν ἐσχηματισμένον. Ὁ πυρὴν οὗτος καὶ πυγμῆς μόνου μέγεθος ἂν εἶχεν, ἐγένετο κέντρον ἑλξεως, καὶ ἡ νέα στερεὰ ὕλη πίπτουσα εἰς αὐτό, καθ' ὅσον ἐσχηματίζετο διὰ συνδυασμῶν χημικῶν, ἐμεγάλυνε βαθμυδὸν τὴν νεογεννηθεῖσαν σφαῖραν, σμικρύνουσα ἀναλόγως τὴν ἀτμιδικὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς. Ἐκ τούτου οἱ κομηταὶ οὗτοι ἐγένοντο πλανῆται, καὶ ἡ γεννήσασά σε γῆ τοῦτο ἦν καὶ οὐδὲν ἕτερον. Ἰδοὺ διατὶ ὑπάρχουσιν ἤδη κομηταὶ ἐν τῇ ἀρχικῇ ἐτι καταστάσει τῆς ἀτμιδικῆς τολύπης, ἐν οἷς οἱ ἀστρονόμοι οὐδένα ἐγνώρισαν στερεὸν πυρῆνα. Οἱ τοιοῦτοι τοσοῦτον ὀλίγην πυκνότητα ἔχουσιν, ὥστε ἡ ἑλξις αὐτῶν εἶναι σχεδὸν μηδενική· ὡς καὶ τῷ ὄντι παρατήρησαν ἓνα τοιοῦτον ὅστις διώδευε μετὰ τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς, χωρὶς νὰ προξενήσῃ τὴν προκυμαίναν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν πορείαν των· τὸσον μικρὰ ἦν ἡ ἐπ' ἐκείνων ἐνέργειά του, ἂν καὶ ὁ ὄγκος του ἦν ὑπέρτερος κατὰ σύγκρισιν τοῦ ἐκείνων. Ἰδοὺ διατὶ παρατήρησαν ἄλλους κομητὰς ἔχοντας πυρῆνα στερεὸν, ἀλλὰ μικρότατον, ἢ ἐνίοτε ἔχοντα μέγεθος ὡς τὸ τῶν μεγίστων ἡμῶν πλανητῶν. Οὗτοι εἰσὶ κόσμοι ἀρτίγεννώμενοι· τέλος ἰδοὺ ἐτι διατὶ ὑπάρχουσιν ἄλλοι συνιστάμενοι ὁλοκληρῶς εἰς πυρῆνα ἀνευ οὐρᾶς ἢ κόμης, διότι ἡ οὐρὰ καὶ ἡ κόμη στερεοποιηθεῖσαι ἐσχηματίσαν σφαῖραν ὁμοίαν τῇ τῶν πλανητῶν. Οὗτοι εἰσὶν ἀρτίγενεῖς κόσμοι.

Τοῦτο σοὶ ἐξηγῶ διατὶ ἡ πορεία τῶν πλανητῶν εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνώμαλος. Ἐννοεῖς ὅτι ἐπειδὴ ἡ πυκνότης των μεταβάλλεται ἀνά πᾶσαν

ὀρίζοντας. — Πάντες γνωρίζουσι, καὶ πρὸ πάντων οἱ ζωγράφοι, ὅτι τὸ χρῶμα τῆς ἰσάτιδος εἶναι σύγκρημα κυανοῦ καὶ μίλανος.

(1) Εἰς τοὺς κομητὰς τοὺς ἔχοντας πυρῆνας τὰ μέρη τῆς κόμης τὰ πλησιάζοντα εἰς τὸν πυρῆνα εἰσὶ συνήθως ἀραιὰ, διαφανῆ καὶ ὀλίγον φωτεινὰ. Ἀλλ' εἴ τινα ἀποσταῖν ἀπὸ τοῦ πυρῆνος τὸ ὁμυλῶδες διαλυόμενον διὰ μίαν, ἀποτελεῖ ὡς δακτύλιον φωτεινὸν περὶ τὸν κομητὴν· ἐφάνησαν ἐνίοτε δύο ἢ καὶ τρεῖς τοιοῦτοι ὁμόκεντροι δακτύλιοι, χωριζόμενοι διὰ σκοτεινῶν διαστημάτων. (Μαθήματα ἀστρονομίας, σελ. 203). Ὁ δακτύλιος τοῦ κομητῆτος τῶν 1811 εἶχε 40,000 λευγῶν πηχυύτητα· ἦν δὲ μακροχρυσμένος ἀπὸ τοῦ πυρῆνος 12,000 λευγῶν. Οἱ κομηταὶ τῶν 1807 καὶ 1799 εἶχον ὡσαύτως δακτύλιους 42,000 λευγῶν καὶ ἔχοντας 8,000 πυκνότητα.

ἀτμίδος, διότι τότε δὲν ὑπῆρχεν εἰσέτι στερεὰ ὕλη.

(Φυλλάδον 36, τόμ. Β'.)

στιγμὴν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὄγκου των, συμβαίνουσιν ἐκ τούτου ἀκατάπαυστοι ἀνωμαλῖαι. Οἱ ἀστέρες οὗτοι λοιπὸν κατὰ πρῶτον ἐπλανῶντο τυχαίως εἰς τὸν οὐρανόν, ἔπειτα ἐτακτοποίησαν τὴν πορείαν των καθ' ὅσον ἐγένοντο σωματωδέστεροι καὶ τέλος ἐστερεώθησαν περί τινα ἥλιον ὃν ἀπῆντησαν εἰς τὸ διάστημα, ἅμα ἐγένοντο ἀληθεῖς πλανῆται. Βλέπεις ἤδη διὰ τί οἱ ἀστρονόμοι ἐγνώρισαν κομήτας, ὧν ἡ λαμπρότης καὶ τὸ μέγεθος ἐλαττοῦνται κατὰ πάσαν νέαν εἰς τὸ σύστημά μας ἐμφάνισιν, διὰ τί τινῶν ἐξ αὐτῶν ἡ περιοδεία δὲν ὑπάγεται εἰς ὑπολογισμὸν, διὰ τί τινὲς ἐνεφανίσθησαν καὶ ἔπειτα ἤφανίσθησαν διαπαντός κτλ. κτλ. (1). Ἄλλοτε ἐδόξαζον ὅτι ἡ ἐμφάνισις κομήτου τινὸς εἶχεν ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τῶν ὥρων τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀλλ' ἀφ' οὗ πειράματα θερμομετρικὰ ἀπέδειξαν ὅτι οὐδεμίαν εἶχεν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας, ἡ πρόληψις μὲν αὕτη ἐξέλειπεν, ἀλλ' ἀνεφύσησαν ἄλλαι, ὧν ἰδοὺ αἱ κυριώτεραι.

Προσέτεθι ζήτημα ἂν ἦν δυνατόν κομήτης νὰ κρούσῃ τὴν γῆν, καὶ τούτου δοθέντος τί θὰ συνέβαινε. Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ ἀστέρες οὗτοι διαπερῶσι τὸ ἡλιακὸν ἡμῶν σύστημα, καὶ κατὰ τὴν πορείαν των διατέμνουσι τὰς τροχιάς τῶν πλανητῶν καὶ τῆς γῆς. Εἶναι ἄρα δυνατόν εἰς ἐξ αὐτῶν νὰ συναντηθῇ μετὰ τῆς σφαῖρας ἡμῶν, ἀλλ' ἂν τὸ πρᾶγμα ὑποβληθῇ εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῶν πιθανότητων, θὰ εὕρεθῇ ὅτι ὑπάρχει μία περιπέτεια ὑπὲρ πρὸς διακόσια ὀγδοήκοντα ἐν ἑκατομμύρια κατὰ, ὅπερ παρέχει ἱκανὴν ἀσφάλειαν εἰς τοὺς δειλοὺς. Ἀκουσον δὲ τί θὰ συνέβαιεν ἐκ τῆς συγκρούσεως ταύτης κατὰ τοὺς ἀστρονόμους σας. Ἀ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θὰ ἦσαν τρομερά· ἂν ἡ γῆ ἐκρούετο εἰς τρόπον ὥστε ἡ κίνησις τῆς μεταθεσεώς της νὰ ἐξαφανισθῇ, πᾶν τὸ μὴ προσκεκολλημένον εἰς τὴν ἐπιφάνειάν της, ὡς τὰ ζῶα, τὰ ὕδατα κτλ. θὰ ἐξεσπενδονίζοντο μετὰ ταχύτητος ἐπτά λευγῶν κατὰ δευτέρον. Ἄν ἡ κρούσις ἐβράδυε μόνον τὴν κίνησιν τῆς ἀνακυκλήσεως, αἱ θάλασσαι θὰ ἐξέθρωςκον τῶν θεξαμενῶν των, ὁ ἡμερινὸς καὶ οἱ πόλοι θὰ μετεβάλλοντο κτλ. καὶ ἂν σοὶ ἀναφέρω τοὺς λόγους τοῦ συγγραφέως τῆς οὐρανίας μηχανικῆς, θ' ἀκούσης ἔτι χείρωνα τούτων. α Ὁ ἄξων, λέγει, καὶ ἡ κίνησις τῆς ἀνακυκλήσεως μεταβάλλονται, αἱ θάλασσαι καταλείπουσιν τὰς παλαιὰς θέσεις των, κατακραυγίζονται πρὸς τὸν νέον ἡμερινόν, μέγα μέρος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων καταπνίγονται εἰς τὸν γενικὸν κατακλυσμὸν ἡ ἐξολοθρεύονται ἐκ τοῦ βιαίου κλονισμοῦ τῆς γῆνης σφαῖρας, γένη ὀλόκληρα ἐξοντοῦνται, πᾶσαι αἱ κινήσεις τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας καταστρέφονται κτλ. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ ἐκ τῆς συγκρούσεως κομήτου τινὸς προσγινόμεναι συμφοραί. » Καὶ

τότε ἰδοὺ διὰ τί ὁ Ὀκεανὸς κατεκάλυψεν ὄρη ὑψηλά. ἐφ' ὧν ἀφῆκε τὰ ἀναμφισβήτητα σημεῖα τῆς διαμονῆς του. Ἰδοὺ διὰ τί τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ τῶν μεσημβρινῶν τόπων ἐδυνήθησαν νὰ ὑπάρξωσιν εἰς τὰ βόρεια κλίματα, ὅπου εὐρίσκονται τὰ λείψανά των καὶ αἱ ἐκτυπώσεις των. Τέλος ἰδοὺ πῶς ἐξηγεῖται ἡ νεότης τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, οὗ τὰ μνημεῖα δὲν ἀναβαίνουν ὑπεράνω τῶν 3,000 ἐτῶν.

— Μὲ καταφοβίζεις! Τί! μήπως ἐνδέχεται νὰ ἀνανεωθῇ καὶ πάλιν ἡ τοιαύτη καταστροφή;

— Μὴ φοβοῦ· τούτο εἶναι ἀθῶον μυθιστόρημα γεωμέτρου τινὸς ὅστις, ἀπαυδήσας τοῦ νὰ κατατάτῃ χαρακτῆρας, καὶ θέλων ν' ἀναπαυθῇ, παραδίδει τὴν φαντασίαν του εἰς ἰδανικὰ ἀνυπόστατα σχεδιάσματα. Δύναμαι νὰ σοὶ τὸ ἀποδείξω μαθηματικῶς διὰ τοῦ ἀμετατρέπτου τῶν διαφορῶν βαθμῶν τοῦ γήινου πλάτος, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ ἄξονα σταθερὸν καὶ οὐχὶ στιγμιαίον, ὡς θὰ ἦν, ἐὰν ἐλάμβανε προσβολὴν προξενήσαν ἐκτόπισιν ἐκείνου τοῦ ἄξονος. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι τόσο γεωμέτρης, ὥστε νὰ μὲ ἐνοήσης.

ἔπειτα δὲν πιστεύω νὰ ἦναι δυνατόν ἡ σύγκρουσις καὶ ἂν ἐπὶ ἡ γῆ καὶ ὁ κομήτης εἶχον διευθύνσιν ἀναγκραίαν πρὸς τοῦτο· ἂν ὁ ὄγκος τοῦ κομήτου ἦν ἐλάσσων τοῦ τῆς γῆς, ὅταν ὁ πλανώμενος ἀστήρ ἐφθανεν ὑπὸ τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν τῆς γῆνης σφαῖρας, ὅντι νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτῆς, ἡ παραβολικὴ του δύναμις θὰ συνεδνάζετο μετὰ τῆς βαρύτητός του, καὶ ἐπομένως στρεφόμενος περὶ τὴν γῆν, θὰ ἐγίνετο εἰς τῶν δορυφῶρων της. Ἡ σελήνη, ὁ δακτύλιος τοῦ Κρόνου καὶ πάντες οἱ δορυφόροι τῶν πλανητῶν τοιαύτην ἀρχὴν ἔλαβον. Ἄν δ' ἐκ τούναντι τοῦ σώματος τοῦ κομήτου ἦν μείζων τοῦ τῆς γῆς, τότε ἡ γῆ θὰ ἐγίνετο δορυφῶρος τοῦ κομήτου, καὶ θὰ ἐσύρετο ὑπὸ ἐκείνου διὰ μέσου τοῦ διαστήματος εἰς νέους οὐρανούς.

— Τοῦτο δὲν εἶναι τόσο ἐφησυχαστικόν. Ἄν ἐκσπενδονισθῇ μετὰ ταχύτητος ἐπτά λευγῶν τὸ δεύτερον λεπτόν ἢ ἂν παγώσῃ εἰς τὸ διάστημα, εἰς τὸ αὐτὸ καταντᾷ.

— Καὶ τίς σοὶ λέγει ὅτι θὰ παγώσῃ; Ὁ Φουριέρος δὲν σοὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ μέγιστον εἰς τὸ διάστημα ψυχὸς δὲν δύναται νὰ φθάσῃ κατώτερον τῶν 30 βαθμῶν τοῦ θερμομέτρου;

— Τοῦτο θὰ ἦν ἀρκετώτατον διὰ νὰ μὲ παγώσῃ μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν κοκκάλων ἐμῶν, ὅστις δὲν δύναμαι νὰ ἀφῶσω τὰς διφθερωμένας ἐμβάδας μου καὶ τὸν βαμβακερόν μου πῖλον, ἅμα ἡ θερμοκρασία καταβῇ εἰς τὸ μηδενικόν.

— Θὰ τὸ ἐσυνήζεις. Ἡ λευκὴ ἄρκτος παίζει ἐπὶ τῶν πάγων τῆς ἀρκτῶς θαλάσσης εἰς θερμοκρασίαν 32' κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ. Ἡ καμηλοπάρδαλις διάγει ἡσύχως καὶ ἀπολαμβάνει πάσας τὰς τέρψεις τοῦ βίου ὑπὸ τὸν ἡμερινόν εἰς 45' θερμοτήτος· καὶ οἱ Λάπωνες φονεύουσι τὴν ἄρκτον ἐπὶ τῶν πάγων της, καὶ οἱ μαῦροι θηρεύουσι τὴν καμηλοπάρδαλιν ὑπὸ τὸν ἡμερινόν, καὶ τοῦτο εἰς διαφορὰν 77' θερμοκρασίας. Ἄν λοιπὸν φορέσης ἐμβάδας παχύτερον διφθερωμένας καὶ πῖλον ἐξ ἐρίου, δὲν βλέπω διὰ τί διαφορὰ μόνον 50' νὰ σοὶ ἐπιφέρῃ

(1) Ὁ Ἀριστοτέλης ὁμιλεῖ περὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ κομήτου τοῦ ἔτους 371 π. Χ., ἥτις κατέειχε τὸ τρίτον τοῦ οὐρανοῦ ἡμισφαίριον, δηλ. 60 μοῖρας. Ὁ κομήτης τοῦ ἔτους 4618 εἶχε, λέγουσιν, ὀλὸν 104 μοῖρῶν τὸ μήκος. Ὁ τοῦ 4680, 70 μοῖρῶν. Ὁ κομήτης τοῦ 4770 διήνυε τὴν τροχίαν του εἰς πέντε καὶ ἡμισυ ἔτη, καὶ ἀφ' οὗ περιήχθη εἰς τὸν οὐρανὸν ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἐγένετο ὀλοτελῶς ἀφανής.

θάνατον· και μάλιστα όπου, αν οι χειμῶνες σου ἦσαν ψυχροί, τὰ θερὰ σου πιθανῶς θὰ ἦσαν θερμὰ, διότι θὰ διάβαινες πλησιέστερα τοῦ ἡλίου.

Ἄλλ' οὐδὲν τούτων θὰ συμβῇ, διότι ἡ ὕλη τῶν κομητῶν εἶναι τοσοῦτον ἀραιωμένη, τοσοῦτον διατεταμένη, ἄν δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἔκφρασιν ταύτην, ὥστε ἡ δύναμις τῆς ἐλξεως αὐτῆς εἶναι σχεδὸν μηδενικὴ κατὰ σύγκρισιν τῆς τῆς στερεᾶς σφαίρας· διὸ και οὐδεὶς κομήτης εἶναι γνωστὸν νὰ ἔχῃ δορυφόρους· και δι' αὐτὸν ἐπίσης τὸν λόγον διαφεύγουσιν εὐκόλως οἱ κομηταὶ καθ' ὅλοκληρίαν ἢ κατὰ μέρος, τὴν ἔλξιν τῶν ἄλλων ἀστέρων.

— Λέγεις κατὰ μέρος· νομίζεις ἴσως, ὡς πολλοὶ ἄλλοι, ὅτι αἱ ξηραὶ ὁμύχλαι τῶν 1783 και 1831 ἦσαν ὕλαι ἀποσπασθεῖσαι ἐκ τῆς οὐρᾶς τοῦ κομήτου (1).

— Οὐχί, και τοῦτο διὰ δύο λόγους ἀναντιρρήτους. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1783 και 1831 αἱ ὁμύχλαι αὗται μόνον κατὰτινα μέρη τῆς γῆς ἐκάλυψαν τὸν οὐρανόν, ὅπερ δὲν ἐμπόδισεν ἀλλαχοῦ τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις νὰ βαδίσωσι κατὰ τὸ σῆμα, και ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεὶς κομήτης ἐνεφανίσθη εἰς τὸ ἡμέτερον σύστημα. Βεβαίως ἐὰν ἐβυθίζωμεθα εἰς τὴν οὐράν του, θὰ ἐβλέπωμεν τὴν κεφαλὴν του. Δεύτερον, αἱ ὁμύχλαι αὗται δὲν ἐξετείνοντο ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἢ τοῦλάχιστον οὐχὶ πέραν τῶν τεσσαράκοντα ἕως πενήτηκοντα λευγῶν ἀπὸ τῶν παραλίων, ὅπερ ἀποδεικνύει, νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ζητήσωμεν τὴν αἰτίαν αὐτῶν εἰς τι φαινόμενον συμβαῖνον ἐπὶ τῆς γῆς ἢ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν ἀπείρων ἡμῶν, και οὐχὶ εἰς τὸν οὐρανόν, οὐδὲ καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν· διότι τότε, κατέχουσαι τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ βορείου τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τῆς Σουηδίας και ἐκτεινόμεναι ἐπὶ μέρους τινὸς τῆς ἀρκτώος Ἀμερικῆς, ἀναγκαιῶς θὰ ἐκάλυπτον τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ὠκεανοῦ τὸ διαχωρίζον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς.

Και ἂν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι ἡ συνάντησις κομήτου τινὸς μετὰ τῆς γῆς ἐδύναντο νὰ ὑπάρξῃ, τί θὰ συνέβαινε ἐκ τούτου; Οὐδέν· ἡ σφαῖρά μας θὰ διήρχετο διὰ μέσου, ὡς ὁ ἵππος τοῦ Φραγκόνη διέρχεται διὰ τῆς χαρτίνης στεφάνης του· ἴσως διερχομένη, θὰ ἔσυρε μεθ' ἐαυτῆς ἐλαφρόν τι μέρος ἀτμιδώδους ὕλης, και οὐδὲν πλέον.

Εὐρισκόμεθα εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς συνομιλίας μας, ὁπότεν ὁ Ἡλιαῖος ἐξῆυπνησε και ὁ πόγκος ἔπαυσε τοῦ νὰ περιπηδᾷ. Τότε ἐγκυτελείπομεν τὸν

κομήτην, και ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Ἀφροδίτην ὅπου μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν. Κατὰ τὴν διάβασιν παρατήρησα ὅτι ἡ Ἀφροδίτη, ὡς και ὁ Ἑρμῆς, ἔχουσι φάσεις ὁμοίας ταῖς τῆς σελήνης· και ἐδυνάμην νὰ τὸ παρατηρήσω, διότι δὲν διευθύνθημεν πρὸς τοὺς πλανήτας ἐκείνους κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἀναχωροῦντες ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Ἐνόησεν ὅτι ἀνευ τούτου θὰ ἐβλέπον τὴν Ἀφροδίτην πάντοτε πλήρη, δηλαδὴ τὸ ὅπερ θὰ ἐβλέπον μέρος αὐτῆς θὰ ἐπληττετο πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου φερομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους ὅθεν και ἐγὼ ὁ ἴδιος. Ὁ πλανήτης οὗτος μοὶ ἐφάνη λαμπρότερος τῶν ἄλλων, διότι κατὰ σύγκρισιν ἔχει ἀτμοσφαῖραν μᾶλλον ἐκτεταμένην.

Ἡ Ἀφροδίτη εἶναι ὀλίγον τι ἐλάσσων τῆς γῆς, και ἡ διάμετρος τῆς εἶναι τὰ 97 τῆς διαμέτρου τῆς σφαίρας μας, δηλ. 2,800 λευγῶν ὡς ἔγγιστα· οἱ ἐναιτοὶ τῆς εἰσὶν ὡσαύτως βραχύτεροι ὡς και αἱ ἡμέραι τῆς· και οἱ μὲν ἐναιτοὶ ἔχουσι 224 ἡμέρας, 16 ὥρας, 41 λεπτά, 27 δευτέρα, αἱ δὲ ἡμέραι 23 ὥρας, 21 λεπτά. Τὸ σχῆμά τῆς εἶναι σφαιροειδὲς και ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς εἰσὶ διεσπαρμένα ὄρη ὑψηλὰ ὧν ἡ σκιὰ ἐκτεινόμενη παρὶς τὰ μνησιειδῆ αὐτῆς κέρατα θεωρούμενα ἀπὸ τῆς γῆς ὡς περιεκομμένα· εἶναι δὲ χαριστάτος τόπος και δὲν ὑπόκειται εἰς μεγάλους καύσωνας, ἂν και ἀπέχη τοῦ ἡλίου μόνον εἰκοσιπέντε ἑκατομμύρια λευγῶν, και ἂν και, ὡς μοὶ εἶπε τὸ πνεῦμα, τὸ θερμογόνον του εἶναι ἐπίσης ἄφθονον ὡς τὸ τῆς γῆς. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ πλανήτου τούτου καλύπτεται πάντοτε ὑπὸ ὑδατωδῶν ἀναθυμιάσεων, αἵτινες ὑψοῦνται ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, σχηματίζουσι κάλυμμα νεφελῶδες παρεμποδίζον τὸ ἄμεσον φῶς τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Ἀπέβημεν εἰς λευκῶνα χαρίεντα, κεκαλυμμένον ὑπὸ χόρτων ἀρωματικῶν και βρύων, κατὰ τὴν εἴσοδον δάσους και ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κυανόχροος θαλάσσης· παρατήρησα ὅτι ὁ ὠκεανὸς οὗτος δὲν εἶχε παλιόροιας, διότι αἱ ὄχλαι του ἦσαν χλοεραὶ και ἀνθοῦσαι μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ ὕδατος. Εἰκόμισα τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τὸν δαίμονα ὅστις μοὶ εἶπεν ὅτι εἰς πάντας τοὺς πλανήτας τοὺς μὴ ἔχοντας σελήνας ἢ δορυφόρους οἱ ὠκεανοὶ δὲν ἐδύναντο νὰ παρὰσχωσι τὸ φαινόμενον τῆς παλιόροιας. Ἐνόησα εὐθὺς τὴν ὁρθότητα τῆς σκέψεως ταύτης, διότι ἐγνώριζον ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς αἱ παλιόροια ἦσαν ἀποτέλεσμα τῶν συνηνωμένων ἐλξεων τῆς σελήνης και τοῦ ἡλίου.

Οὐχ ἦττον ἐξεπλάγην, ὁπότεν ἔμαθον παρὰ τοῦ δαίμονος ἄλλο τι παράδοξον, ὅτι δηλαδὴ ἡ Ἀφροδίτη ἀντὶ νὰ ἔχῃ, ὡς ἡ γῆ, τέσσαρας ὥρας κατ' ἔτος, ἔχει ὀκτώ: δύο ἀνοιξεις, δύο θερὰ, δύο φθινόπωρα και δύο χειμῶνας· μοὶ ἐξήγησε τὸ αἷτιον(1),

(1) Ὁ ἀξων τῆς Ἀφροδίτης εἶναι κεκλιμένος ἐπὶ τῆς τροχῆς κατὰ 75 μοίρας· και ὁ βόρειος πόλος τοῦ ἀξωνος κλίνει πρὸς τὴν εἰκοστὴν μοῖραν τοῦ ὕδροχόου ἀπὸ τοῦ Καρκίνου τῆς γῆς· ἐπομένως τὸ βόρειον τῆς Ἀφροδίτης ἔχει τὸ θέρος εἰς τὰ αὐτὰ ῥήθια ὅπου ἡμεῖς ἔχομεν τὸ θέρος. Ἐπειδὴ ἡ μεγίστη κλίσις τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ

(4) Ἡ ὁμύχλη τοῦ 1783 διήρκεσεν ἓνα μῆνα. Ἦρχισε σχεδὸν αὐθιγμὸν εἰς τόπους κατὰ πολὺ μεμακρυσμένους ἀπ' ἀλλήλων· ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ βορείου τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τῆς Σουηδίας· κατεῖχε δὲ και μέγα μέρος τῆς Ἀρκτώος Ἀμερικῆς, ἀλλὰ δὲν ἐξετείνετο εἰς τὴν θάλασσαν ὑποῦτο ὑπεράνω τῶν ὑψηλοτάτων ὀρέων. Ὁ ἀνεμὸς δὲν ἐπίνεται νὰ ᾔνῃ τὸ ὄχημά του, και οὕτως αἱ ἀφθονώτεροι ὕετοι, οὕτως οἱ σφοδρότεροι ἀνεμοὶ ἐδυνάμην νὰ τὴν διαλύσωσιν, ἀνέδιδεν ὁμίην δυσάρεστον. Ἦν πάνυ ξηρὰ, οὐδόλιως ὑπῆγετο εἰς τὸ ὑγρόμετρον και εἶχεν ἰδιότητα φωσφοροποιητικὴν.

Ἡ ὁμύχλη τοῦ 1831 εἶχε μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τῆς ῥηθείσης.

ἀλλ' οὐχ ἥττον ἔμεινα ἔκθαμβος, βλέπων ὥρας 28
ἡμερῶν ἐκάστην, μηδεμίαν ἀποτελοῦσας μεταποιήσιν
εἰς τὴν ὥραιαν βλάστησιν ἣν εὗρον ἐν γένει ἱκανῶς
ὁμοιάζουσιν τῇ τῆς γῆς. Ἀπέδωκα τὸ αἷτιον τούτου
εἰς τὸ ὅτι οἱ χειμῶνες τῆς καὶ τὰ θέρη τῆς τῶν 28
ἡμερῶν οὔτε τόσον ψυχρὰ οὔτε τόσον θερμὰ ἦσαν
ὥστε νὰ διακόπτωσι τὴν βλάστησιν, καὶ ἔκτοτε
ἐνόησα ὅτι εἰς τὸν εὐδαίμονα τοῦτον πλανήτην ἡ
ὀλίγον μεταβλητὴ θερμοκρασία ἔπρεπε νὰ παρέχῃ
αἰώνιον ἔαρ.

Καὶ τῷ ὄντι εὗρον τὴν γῆν διηλεκτῶς κοσμουμένην
ὑπὸ χλόης καὶ ἀνθῶν, τὰ δένδρα βεβηθότα καρπῶν
ἄρτιγεννῶν καὶ ὀρίμων καρπῶν, τὰς πεδιάδας πεπλη-
θυσμένας ὑπὸ ζώων σκιρτῶντων εὐθύμως εἰς παχείας
νομάς, καὶ τὰ δάση κατοικοῦμενα ὑπὸ πολυαριθμῶν
πτυνῶν ποικιλοχρόων καὶ γλυκυφθόγγων.

Ὡς ὁ Ἡλιαῖος καὶ ἐγὼ συνδιελεγόμεθα περὶ
τῆς καλλονῆς τῆς φύσεως, ὁ Πόγκος εἶχεν ὑπεισδύσῃ
εἰς τὰ δάσος, κυνηγῶν δειλὰ τινα ζῶα· αἰφνης τὸν
ἤκούσαμεν κραυγάζοντα ἐντρούμως, καὶ χωρὶς νὰ
διστάσωμεν ἐρρίφθημεν εἰς τὸ δάσος, διὰ νὰ τὸν
βοηθήσωμεν· εἶχε τῷ ὄντι ἀνάγκην βοηθείας, διότι
τὸν εὗρομεν μαχόμενον πρὸς δύο ἢ τρεῖς Ἀφροδιτεῖς
οἵτινες, βάλλοντες αὐτὸν διὰ ῥάβδων καὶ λίθων,
εὐκόλως θὰ τὸν ἀποτελείωνον. Τὸ πνεῦμα παρενέ-
θεσε τὴν παντοδύναμον βακτηρίαν του, καὶ ἐν ἀκαρεῖ
ἐπανήλθεν ἡ εὐταξία.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδιον ΔΕ΄.)

Η΄.

ΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΟΣ.

Ἐπὶ τῆς διώρυγος, τῆς ὁποίας τὰ πρασινωπὰ καὶ
σκιαρὰ ὕδατα ἐπεριστοιχιζόντο ἀπὸ πεζούλια μαρ-
μάρινα, ὅπου ὁ χρόνος εἶχεν ἤδη διασπείρει τὰς
μαύρας κηλίδας του καὶ τὰς φυλλάδας χόρτων βρω-
δῶν, ἐκυλίστο μεγαλοπρεπῶς μακρὰ καὶ χαμηλὴ
λέμβος, στολισμένη μὲ τὰς σημαίας τῆς Ἀγγλίας,
σκεπασμένη μὲ σκιαὰ περικαλλῆ, καὶ ἐνδυμένη
μὲ μακρὰ ἀνθοκρόκα ὑφάσματα, τῶν ὁποίων οἱ
κροσσοὶ εὐρύροντο καὶ ἐβρέχοντο. Ὀκτὼ κωπηλάται,
ἀκουμβοῦντες μαλακὰ ἐπὶ τῶν κωπίων, ἐμετάδιδαν
εἰς τὴν λέμβον ταύτην τὴν κίνησιν μὲ τὴν χαρίεσσαν

τοῦ ἡλίου ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ τῆς φθάνει εἰς 75
μοίρας, οἱ τροπικοὶ τῆς ἀπέχουσι 15 μοίρας ἀπὸ τῶν
πέλων τῆς, καὶ οἱ πολικοὶ τῆς κύκλοι τοσούτων ἀπὸ τῶν
ἰσημερινῶν τῆς. Ἐγεί ἀρα εἰς τὸν ἰσημερινόν τῆς δύο θέρη
καὶ δύο χειμῶνες καθ' ἑκάστην ἐνιαυσίον ἀναγκύλιν.

βραδύτητα τῶν κύκλων, οἵτινες, παραχθέντες εἰς
τὸ παλαιὸν τῶν κράτος ἀπὸ τὸ κύλισμα τῆς λέμβου,
ἐβλεπαν μακρόθεν διαβαίνουσιν τὴν τοσαύτην πολυ-
κροτον λαμπρότητα. Λέγομεν πολυκροτον, διότι ἡ
λέμβος περιεῖχε τέσσαρας κιθαρῶδους, δύο τραγου-
διστὰς καὶ πολλοὺς αὐλικούς, κατασολισμένους ὅλους
ἀπὸ χρυσίου καὶ πετράδια, καὶ φιλοτιμουμένους
ποῖος συχνότερα νὰ δείξῃ τὰ λευκά του ὀδόντια,
ὥστε ν' ἀρέσουν εἰς τὴν λέδου Στουάρτην, ἑγγονον
Ἑρρίκου τοῦ Α΄, θυγατέρα Καρόλου τοῦ Α΄, ἀδελφὴν
Καρόλου τοῦ Β΄, κατέχουσιν, ὑπὸ τὴν σκιάδα τῆς
λέμβου ταύτης, τὴν θέσιν τῆς τιμῆς.

Γνωρίζομεν τὴν βασιλόπαιδα ταύτην· τὰς εἶδαμεν
εἰς Λούδρε, αὐτὴν καὶ τὴν μητέρα τῆς, στερουμένης
καυσοξύλων, στερουμένης ψωμίου, καὶ διατηρουμένης
ἀπὸ τὸν γνωστὸν πρωτοσύγκελλον καὶ τὰ συνέδρια.
Καὶ αὐτὴ λοιπὸν, καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς, σκληρὰν
νεότητά ἐπέρασε· καὶ ἔπειτα, ἐξῆλθεν διαμίας, ἀπὸ
τὸ μακρὸν τοῦτο καὶ τρομερὸν ἐνύπνιον, καὶ εὐρέθη
καθημένη εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου, καὶ περιστοι-
χιζομένη ἀπὸ αὐλικούς καὶ κόλακας. Καθὼς ἡ Μαρία
Στουάρτη ὕταν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἀνέπνεε
λοιπὸν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ περιπλέον
τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰ πλούτη.

Ἡ λέδου Ἑρρίκετα, ἡλικιωθεῖσα, ἀπέκτιψε κάλλος
ἐξοχον, τὸ ὁποῖον ἡ ἐπάνοδος τῆς οἰκογενείας τῆς εἰς
τὴν βασιλείαν κατέστησε περιβλεπτον. Ἡ δυστυχία
τῆς εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν λάμψιν τῆς ὑπερφανείας,
ἀλλ' ἡ εὐτυχία τῆς τὴν ἀπέδωκεν. Ἐλαμπε λοιπὸν
ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν, καθὼς τὰ ἄνθη ἐκεῖνα
τῶν ὑποστέγων κήπων, τὰ ὁποῖα, λησμονηθέντα τὴν
νύκτα εἰς τοὺς πρώτους παγετοὺς τοῦ φθινοπώρου,
ἐκλιναν τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον, θερμαν-
θέντα πάλιν ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαῖραν εἰς τὴν ὁποίαν
ἐγεννήθησαν, ἀνυψόνονται παραποτὲ λαμπρότερα.

Ὁ λόρδ Βίλλιερς Βώκινγαμ, υἱὸς τοῦ διαδραμα-
τίζοντος πρόσωπον περιφημώτατον εἰς τὰ πρῶτα
τῆς ἱστορίας ταύτης κεφάλαια, ἱππότης ὥραϊος, μὲ
τὰς γυναῖκας μελαγχολικός, μὲ τοὺς ἄνδρας φιλό-
γελως, καὶ ὁ Βίλλμοτ Ῥοτσέστερ, φιλόγελως καὶ μὲ
τὰ δύο φύλα, ἐστέκοντο τὴν στιγμὴν ταύτην ὁρθοὶ
ἔμπροσθεν τῆς λέδου Ἑρρίκετας, διαφιλονεικούντες ὡς
προνόμιον ποῖος περισσότερον νὰ τὴν κάμνῃ νὰ χα-
μογελᾷ.

Ἡ δὲ νέα καὶ εὐειδὴς βασιλόπαις, ἀκουμβοῦσα
εἰς βελούδιον καὶ χρυσοκέντητον προσκέφαλον, μὲ
τὰς χεῖρας κρεμασμένας καὶ βεβρομένης εἰς τὰ ὕδατα,
ἠκραζέτο ἀμελῶς τοὺς μουσικοὺς χωρὶς νὰ τοὺς
ἀκούῃ, καὶ ἤκουε τοὺς δύο αὐλικούς χωρὶς νὰ δείχνῃ
ὅτι τοὺς ἀκραζέται.

Καὶ τοῦτο, διότι ἡ λέδου Ἑρρίκετα, τὸ ἐρασμιώ-
τατον τοῦτο πλάσμα, ἡ γυνὴ ἥτις ἦνονε τὰς γαλ-
λικὰς μὲ τὰς ἀγγλικὰς χάριτας, μὴ γνωρίζουσα
ἀκόμη τὸν ἔρωτα, ἦτον κατὰ τὴν φιλαρέσκειάν της
σκληρά. Ὅθεν καὶ τὸ μαειδιάμα, ἡ ἀφελὴς αὐτῆς χάρις
τῶν παρθένων, δὲν ἐφαίδρυνε ποσῶς τὸ πρόσ-
ωπόν της, καὶ, ἂν ἐνίοτε ὕψονε τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς
προσῆλθε τὸσον ἀτενῶς εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον